

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan dopoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopni, petstopenjski 60 vin., pogojen prostor 1 K.; razglasi in poslastice po 1 K.; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka stane 40 vianrjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Odpustite jim, ker ne vedo kaj delajo...

V Celju se je zgodil prijetljaj, ki bi zaslužil drugačen napis. Ker pa nočemo razburjati javnosti ga bomo zabeležili le kot klonist. O prijetljaju samem bomo govorili na drugem mestu. Tu hočemo le prav resno opozoriti, da se po tej poti ne bo strnilo vseh sil v svrhu pomirjenja duhov in obrambe domovine...

Kakor znano je prišlo med rudarji v Velenju o priliki nemškega vpada, do rabuk. Mi smo stvar temeljito preiskali in našli, da je zakrivila te rabuke sicer v prvi vrsti upravniki klasična nerodnost nekaterih rudniških uradnikov.

V sredo je bil v Velenju sodrug Čobal. Javno je, da ni šel v Velenje zato, da bi hujšal, ampak iz povsem nasprotnih razlogov.

Kdo si more zato predstavljati njegovo začudenje, ko je pričakalo na kolodvoru v Celju njega in njegovega spremljevalca sodruga Klenovskega, par policijskih agentov in en komisar.

Tu ni šlo morda za kako pomoto. Vprašali so jo točno po imenu in odpeljali v Velenje. V Velenju pa imuniteti sodruga Čobala na policijo, kjer so se skrbno preiskali, ali ne nosita morda bomb, ročnih granat ali podobne ropotije v žepih. S kolo bi lahko šla ob priliki na Dr. Kuvkova, okrajnega glavarja, policijskega komisarja ali pa kakšnega drugega celjskega veljaka.

Hoteli so jo že zapreti. Na enkratno zahtevo sodruga Čobala pa so jo prišli potom telefona tudi v Celju do Človeka, ki je bil toliko pameten, da ju je ukazal izpustiti. Stvar bi se čitala kakor neumna šala. Pa ni. Vse to je zelo simptomatično, ni nobena šala ampak vpoštevanja vreden pojav.

Tu se vidi, kakšno obzorje imajo ljudje, ki vodijo v Celju posle državne oblasti. Njim ne gre v glavo, da tega, kar smatrajo običajno za boljše, kar jim je ropanje, nered in demoralizacija, — nista ustvarila Ljenu in Trocki, ampak tisočletne družabne krivice in grozote petletne vojne in da se Ljenu in Trocki proti temu na svoj način borita, po metodi, o kolji imamo lahko svoje mnenje, ki se je pa vendar ne sme tako krivično soditi.

Laž boljše kaže, se sodi pri nas na poseben način. Če pri nas kdo ropa, — potem mora to po uradnem mnenju učiti kak agitator.

Kar je pri nas nereda, so to vporabili Čobal, Dr. Lemež in vsi tisti grešniki, ki strašno tako pridno po slovenski zemlji. Na vsak način smo zapeljali mi tudi pristaše druge stranke k temu, da ubijajo drugim z noži politično modrost v glavo...

V resnici pa je svet le v glavah celjskih veljakov tako čuden. Mi moramo resnici na ljubo celo o njih

ljudih, ki so našli v zadnjem času pot do socialističnega imena, reči, da so hodili dalje časa v politično šolo meščanskih strank. Je pa tudi v teh naših pristaših zdravo jedro in zdrava smer. A predno bo stranka vstanu, premagati posledice vojne demoralizacije, bo treba dolgo vzgajati in organizirati.

To moramo konstatirati ob priliki celjskega incidenta. Vemo, da ostane vse to celjski gospodi vkljub temu še nadalje s sedmimi pečati zapečatena knjiga in da bodo gospodarili ti ljudje še naprej po svojem. Čudno to ni. Dejstva tepejo že od nekdanje neumnosti spodnještajerske politike. A prej je škodovalo to kamo njim, zdaj pa utegne škodovati miru in redu v državi. Zelo mirne krvi je namreč treba, da človek o podobnih zgodbah samo filozofira.

Izjava.

K razglasu glede uvedbe prekega sode v obmejnih krajih smo noblaščen pripomnili, da sta bila naša dva zastopnika pri vladi, sodrug Anton Kristan in Albin Prepeluh, odločno proti takemu ukrepu, da sta zastavila vse svoje sile, da bi se to preprečilo in da nista tedaj — naravno — glasovala zanj. Bese-dilo tozadevnega razglasa predsednika deželne vlade, ki pravi, da so se zedinile na tem vse tri politične stranke, je torej popolnoma zgrešeno in se ima v toliko radikalno poravnati.

Interpelaciji

naših poverjenikov pri deželni vladi.

Predsedstvu deželne vlade za Slovenijo.

V Velenju so mi pripovedovali, da so 7. maja t. l. oficirji celjskega pešpolka v Misljuni ustrelili: rudarja iz Velenja Franceta Stineka in Berteta, nadalje še nekega četovodjo. Prosim, da se to preišče in krivce kaznuje.

Ljubljana, dne 14. maja 1919.

Anton Kristan.

Predlog sodr. A. Kristana in A. Prepeluha v seli deželne vlade dne 14. maja 1919.

1. Preki sod za radovljški okraj naj se nemudoma preklicuje;
2. Povsod drugje se ima preki sod odpraviti najpozneje tekoma enega tedna, ako se ne prigodi nobeden kazniv slučaj;
3. Vse obsodbe, ki bi se dogodile tekoma enega tedna po preteklem sodu, se naj pred izvršitvijo predlože deželni vladi v sklepanju.

Večina je ta predlog odklonila.

Dogodki v Idriji.

Pojasnilo k interpelaciji sodruga Marangonija.

Tržaška »Edinost« prinaša v št. 120 odlomek interpelacije sodr. Marangonija na italijanskega zborničnega predsednika glede idrijskih dogodkov. Sestavek interpelacije, ki jo je prinesel »Lavoratore« nam ni znan. Posnetek v »Edinosti« se glasi: Interpelacija g. Marangonija glede idrijskih dogodkov. Posnemljemo po včerajšnjem »Lavoratore«: Tovariš Marangoni je poslal zborničnemu predsedniku naslednjo interpelacijo: Ministrskemu predsedniku. Radovedni smo, če ministrski predsednik smatra za logično in umestno odstavko idrijskega župana in nadomestitev slovenskih učiteljev v mestnih šolah z italijanskimi, ukrepa, ki sta povzročila pri mestnem prebivalstvu povsem druge čute, kakor občutke prijaznosti proti novemu režimu, kateremu morajo biti podvrženi. — Marangoni.

V pojasnilo o vzrokih interpelacije imamo sledeče informacije: Gerent mestne občine idrijske je bil imenovan meseca novembra lanskega leta na predlog zastopnikov vseh treh političnih strank v Idriji, sodr. Ivan Straus, odstavljen pa prejšnji gerent Franc Oswald. (Izrazit pristaš Sušteršičeve stranke.) Gerent Straus je vodil klub vseh težav, ki so nastopile hkratu, vse občinske kakor tudi posle splošne aprovizacije celega okraja, v splošno zadovoljnost ljudstva. To pa na nasprotnikom socialistične stranke ni ugajalo, ker je začela stranka pridobivati tal tudi med gozdnim delavstvom in drugim okoljskim prebivalstvom. Zato se je osnovalo pod okriljem nasprotnikov denuncijantsko družbo deloma iz pristašev liberalne, v glavnem pa iz pristašev klerikalne stranke in obstoji iz sledečih v vsakem oziru poznanih oseb: Kavčič Jakob, Kavčič Franceta, Sinkovec Florjana, Novak Ignacija, Seljak Vinkota ter Jazbar Antona. Torej po večini iz rudniških poduradnikov (priganjačev) Idričjanov, Slovencev. Ta šestorica je vložila nekako sredi marca t. l. na italijansko divizijsko poveljstvo v Idriji proti gerentu sodr. Ivanu Strausu denunciacijo sledeče vsebine: 1. Da se odstavi gerenta Strausa ter nadomesti s kakim Italijanom. 2. Da sodr. Straus ne more biti gerent, ker je vodja socialistov, ravnatelj konsumnega društva in gostilničar. 3. Zato, ker je Straus kot gerent razžalil italijansko narodnost s tem, da je pri nekem sestanku izjavil, da v Idriji pride zato premalo živil, ker je bil od strani Italijanov napaden in pokraden v St. Petru na Krasu cel vlak živil, namenjen v Idrijo. 4. Ker je gerent Straus kot načelnik narodnega sveta rekviriral avstrijski armadi blagajne ter od-

našal rekviriran denar v Ljubljano (Jugoslavijo). 5. Ker je rekviriral vračajoči se armadi avstrijski vse polno živil, moke, sladkorja, tobaka, usnja itd. in se ne ve kam je vse to pobasal. 6. Ker se je gerent Straus izmislil neke tatvine v skladišču splošne aprovizacije samo zato, da prikrije nerednosti svoje in uradništva, ki mu stoji na strani zato, ker dobiva od njega dvojno aprovi-

zacijo. Vsled te denunciacije je sle, dilo odstavljenje sodr. Strausa kot gerenta, na njegovo mesto pa je imenovan italijanski komisar kapitan Alojzij Bruni. Pripominjamo kot komentar samo to, da je besedilo te ovadbe prišlo neposredno v naše roke, kakor tudi, da bo mogoče dokazati resnico proti ovaditeljem tež laži šele tedaj, ko nastanejo redne razmere.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Položaj na severni meji.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 14. maja opoldne iz uradnega pisa: 13. maja so Nemci nadaljevali napad v smeri proti Slovenjem Gradcu. Zavzeli so St. Janž. V Dravski dolini je položaj neizpremenjen.

Demonstracije v Zadru.

LDU, Split, 13. (DDU.) V Zadru so bile 11. t. m. velike demonstracije, ki jih je izzval dr. Ziliotto. 20 do 30 gospod in gospodičen so v glavni ulici napadli s pestmi, nogami in palicami. V Zadru vlada strašen teror.

Minister dr. Ninčič o valutnem vprašanju.

LDU, Beograd, 13. Finančni minister dr. Momčilon Ninčič je podal o valutnem vprašanju nastopno izjavo: Bliza se trenutok, da se reši valutno vprašanje, zakaj načrti kličev in bankovcev so že izdelani. Te dni bo v Parizu dotiskan naš denar dinarskega tečaja in ne bomo dolgo čakali, da razpolagamo z zadostnimi količinami, ki jih hočemo v gotovem roku zameniti za krono, ki so sedaj še v prometu v našem ozemlju. Pripravljajo se tudi tehnični detalji izmenjave, a razmerje med dinarji samimi se ugotovi, ko bo čas za to. Za sedaj morem toliko reči, da je ministrski svet odločil, da se lastnikov državnih bonov, kolikor jih bodo vpisali do prvega junija t. l. izplača o priliki izmenjave na vsakih sto kron pet dinarjev več, kakor ostalim. Razumljivo je, da favorizira naša država zlasti svoje papirje, kar so delali tudi drugod. Predhodna pogodba o izpeljavi valutne reforme se pripravljajo. Osnovljajo se že tudi emisijiska banka, ki se spoji s sedanjo privilegirano narodno banko kraljevine Srbije. Name-rava se tedaj ustanoviti za vse naše ozemlje ena privilegirana emisijiska banka na delniški podlagi, tedaj ne državna, ki bo izdajala denar in povlekla krono iz prometa. Minister za trgovino bo stavlil predlog za osnovanje nove emisijiske banke najbrž meseca junija narodnemu predstavništvu v rešitev. Jaz sam se bavim z vprašanjem, kako naj se ustvari valuti podlaga in na kateri osnovi naj se denar izda. Upam, da

dovedejo moja nadaljna pogažanja do povoljnih zaključkov. Verjetno je, da bodo služile gotovo mnogod vredne državne domene kot posebnost na garancija za izdane bankovce. Priprave za rešitev valutnega vprašanja so obsežne in je treba za to časa in smotrenega dela. Poleg tega se mora počakati na trenutok, da se naše gospodarske, prometne in druge razmere uredijo, da bo čim manj nereda, ki je v gotovi meri povsod neizogiben.

Po svetu.

Meje Nemške Avstrije.

LDU, Versailles, 13. (DunkU.) Kakor poročajo tujni listi, bodo nemškimi avstrijskim delegatom predali mirovne pogoje na gradu St. Germain v dvorani Bauges des Portes. Svet desorice je včeraj razmotril o mejah Nemške Avstrije in Ogrske, ki so bile po sklepih odseka neizpremenjeno sprele-te. »Journal« poroča o tem: Čehoslovaška država bo dobila Češko, Moravsko in velik del Šlezije ter Tesin. V svrhu neposredne zveze z Rumunijo, so ji priznali tudi ogrska ozemlja v Karpatih. Listi poročajo dalje, da konferenca Rumuniji ni vsega priznala, kar ji je bilo v pogodbi iz leta 1916. Objavljeno. Ta pogodba priznava Rumuniji vso Bukovino, Erdeljsko, ravan na levem bregu Tise in temski Banat. Sedaj dobi Rumunija vso Bukovino, čeprav je njen severni del nespornorutenski in ukrajinski, ter Erdeljsko, medtem ko ostanejo madžarski okraj doline Tise ogrski. Južnovzhodni del temškega Banata dobi Srbija. Jugoslavija dobi Bosno, Hercegovino, Hrvatsko in Kranjsko, na dalje srbske okraje Lačke med Tiso in Donavo in severno od Drave. Potem bo Nemška Avstrija obstajala iz dela Koroške in Štajerske, iz Orenje in Niže Avstrijske, Solnograškega in Tirolskega. Kakor poroča »Petit Parisien«, dobi Italija Južno Tirolsko do Brennerja. Ogrska bo obstajala samo še iz donavske ravnine. O nadaljnjih pogojih poroča »Matin«: V zmislu načel pogodbe z Nemčijo, se bodo predvojni dolgovi proporcionalno razdelili na vse države na ozemlju bivše habsburške monarhije, ravno tako obnove, za katere je Avstro-Ogrska odgovorna. Dolgove za vojne svrhe hosta pla-

LISTEK.

Za vse je svet dovolj bogat...

Da je spesnil Simon Gregorčič svojega »Siromaka« v letu 1919, bi ga uvrstili med socialiste in sovražnike domovine vsi oni ljudje, ki jim je socializem nekako uniformiranje vesoljnega človeštva, in domovina molzna krava samo za izvoljence sreče. Samoposebi se razume, da je tako razlaganje perečih vprašanj najenostavnejše; in kar je glavno, da nudi tako razlaganje perečih vprašanj precej snovi za komedijo. In znano je, da je nerazsodni masi komedija bolj všeč, nego tragedija.

Kdo bi zameril to nerazsodni masi!...

Nerazsodni masi ne more zameriti tega nihče. Obsodbe pa so vredni vsi oni, ki so pozvani, da pouče nerazsodno maso v tem, kaj je komedija in kaj je tragedija. Zdi se mi, da je zadnji čas, da jo pouče o tem; zakaj čas za tak pouk ni bil še nik-

dar tako ugoden, nego je sedaj po svetovni vojni. Razume se, da nas moralizirajoči pouk ne bo privedel do zaželjenega cilja. Poseči bo treba v življenje, kakršno polje v resnici pod milim nebom. Od te zahteve ne bomo odnehal nikdar več! — In zaradi tega opozarjamo iznova vse one, ki bodo pozvani, da sestavijo za našo mladino nova berila, na našega največjega socialnega pedagoga Ivana Cankarja; zakaj on jim kaže pot, na katero bodo morali kreniti, če nočejo, da zaidelo v močvirje moralizovanja, ki zastrupi dušo in srce že v nežni dobi. Kdor ne veruje, da je naš veliki romar pozvan v prvi vrsti, da nam pokaže v tem oziru pravo pot, ta naj prebere njegovo »Pavličkovo krono«, pa bo uvidel takoj, da ne pretiravam. Tu ni treba nobene pedagogške mrcvarenja, da loči človek komedijo od tragedije. Zakaj? — Zato, ker je zajeta iz življenja, kakršno polje v resnici pod milim nebom, in ne iz življenja, kakršnega je zamislil ta in oni moralist v potu svojega obraza. In naša sveta dolžnost je, da vzgojimo že v mladosti toliko kritičnega duha, da bo v doglednem času ločila komedijo od tragedije; zakaj komedijantov nam ne nudi samo politika, temveč tudi jih nam tudi hinavska dobrodelnost, ki se izprehaja med nami v lepi, topli — a zapeti sukni.

Ne vem, če se godi tudi drugim ljudem tako, a meni se godi tako, da mi vselej, kadarkoli slišim besedo dobrodelnost, sili v misel beseda siromastnost. In kadarkoli berem v časopisih objave, da je ta in oni daroval za siromake toliko, vselej se mi uvrste dotične številke v dolgo vrsto in vsaka številka se mi zdi reprezentant tega in onega siromaka, ki nosi vžgano vidno znamenje siromastva. In ostajajo mi v glavi misli, in iz misli se rodi vprašanje, če siromastva res ni mogoče pregnati raz zemljo.

Jaz zase sem uverjen, da ni nemogoče. To čutijo tudi drugi; zakaj obeta se nam splošno zavarovanje, obeta se nam agrarna reforma in ni dvoma, da bo prišlo v doglednem času tudi do reform v industriji, obrti, trgovini itd. Dvomim pa, da bo

država zmogla vse te reforme, dokler njeni državljani ne bodo prežeti ene lepe socialne ljubezni, ki nas to je učil že On, ki je prinesel na zemljo nauk, da smo pred Bogom vsi enaki, in da Bog ne gleda na pole, intelekt, individualnost, denarnico itd., t. j. na vse one momente, ki nudijo temu in onemu demagogu priliko, da sili nauk prave socialne ljubezni v obleko uniformiranega harlekinstva.

Socializem in harlekinstvo ni iz-tikanje za modlom, v katerem bi zjednali vesoljno človeštvo. Takega modla na zemlji še ni bilo, ga ni, in ga nikdar ne bo. Socialisti za takim modlom tudi nikdar iztikali niso; in kdor trdi to, laže, oziroma zavije resnico namenoma tako, da vidi nerazsodna masa mesto tragedije komedijo.

Če je to pametno, umestno in koristno, bo pokazala bodočnost...

Razlika mika! — Tako je bilo, je, in bo. Resnico tega rekla tudi socializem ne taji; zakaj socializem zmetuje samo take razlike, ki so ne-vredne človeka, ustvarjenega po po-

dobi božji; in ta razlika je izražena v besedah — gospodarstvo in suženjstvo. Če je res, da smo pred Bogom vsi enaki, zakaj bi ne stremili za idealom, da bi bili kar moč enaki tudi ljudje medseboj; da se ne gre tu za ono enakost, iz katere kujejo demagogi komedijo za nerazsodno maso, sem že omenil. Gre se tu predvsem za ono enakost, ki ima svoj izvor v pravi socialni ljubezni, in ki da odgovor na vprašanje, če je komedija ali je tragedija dejstvo, da se ta in oni mogotec valja v izobilju, ko jih zaraditega strada na stotine, na tisoče, na milijone...

V to smer se bo izjednačenje prej ali slej izvršilo; in ni je moči, ki bi ta tok ustavila. Vprašanje je samo, če bi ne bilo lepše, da se izvrši to izjednačenje s prav srčnimi čutili, mesto da bi se izvršilo z nasiljem.

A tozadevna »srčna čutila« je treba polagati že v duše in srca otrok, t. j. oplemeniti moramo že mladi svet, da izpozna, da ni noben človek več, nego človek, ustvarjen po podobi božji.

žali samo Avstrija in Ogrska. Avstrijsko trgovinsko brodovje bo tvorilo del skupnega brodovja sovražnih ladij, ki bo alirancem nadomestil izgubljene ladje.

Preliminarije za Nemško Avstrijo.

LDU. Amsterdam, 13. (DunKU.) »Algemein Handelsblad« javlja iz Pariza: Preliminarije za Avstrijo bodo baje vsebovale isto formulo, kakor mirovna pogodba z Nemčijo, namreč da mora Avstrija sprejeti posebne rešitve, ki se bodo kasneje ugotovile za nove sosednje države Avstrije.

Ob prihodnji nemško-avstrijske mirovne delegacije.

LDU. Lyon, 13. (Brezlično.) V St. Germain upričujejo avstrijsko delegacijo v sredo jutraj. Overovljenje pooblastil bo trajalo nekaj dni, uradna razglasitev mirovne pogodbe pa se bo vršila že prihodnjega teden. Seznan držav, ki bodo pri tej ceremoniji v St. germainskem gradu zbrane, še ni povsem gotov. Na vsak način pa bodo prisostvovali cerimoniji vse one države, s katerimi je svoletasno Nemčija prekinila zveze.

Nemški listi o mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo.

LDU. Dunaj, 14. (DunKU.) Razpravljajoč še ne potrjene vesti pariških listov v mirovni pogodbi, ki se bodo stavili Nemški Avstriji, opozarjajo listi, da je bila bojazen, s katero se je pričakovalo predloge entente, upravičena, če so te vesti resnične. Mir, ki ga ententa namerava vsiliti Nemški Avstriji in Ogrski, ima isto obliko, kakor mir z Nemčijo, in bo na vsak način mir uničenja, ki ga Nemška Avstrija ne more podpisati.

Razprave o mirovni pogodbi z Nemčijo.

LDU. Bazel, 13. (ČTU.) »Daily News« javlja iz Pariza, da prično razpravljati z Nemčijo o mirovni pogodbi najbrž v kratkem. Usoda teh pogajanj pa odvisi edino-le od Amerike.

LDU. Pariz, 13. (ČTU.) Odelek internacionale je sklenil po razmnožitvi določb mirovne pogodbe, zaprositi svet četvorice za razgovor, da mu pojasni nazore socialistov o mirovni pogodbi. — Pariški listi označujejo zadržan nemških delegatov v Versailles kot zagonečno. Vse pričakuje nestrpnost podpisa pogodbe.

LDU. London, 13. (DunKU.) Reuters urad poroča: Ako Nemci ne bi hoteli sprejeti mirovne pogodbe — kar se pa smatra skoraj za izključeno — bi aliranci takoj vse potrebno ukrenili, ter vkorakali v deželo, kakor bi se to bilo zgodilo, če bi Nemčija ne bila sprejela pogoje premirja.

Protestno zborovanje v Berlinu.

LDU. Berlin, 14. (DunKU.) Na Königsplatzu je bilo včeraj velikansko protestno zborovanje proti nasilnemu miru. Nad vse pričakovanje dobro obiskano zborovanje je sprejelo resolucijo, kjer se pozivlje proletarijat vseh dežel, naj sodeluje v boju proti imperialističnim nasilnim politikom entente ter za trajen pravičen mir.

Čehoslovaška narodna skupščina za našo Koroško.

LDU. Praga, 13. (ČTU.) V včerajšnji seji narodne skupščine so poslanci dr. Franta in tovariši vložili predlog, ki se glasi med drugim: Edina dežela bivše Avstro-Ogrske monarhije, kjer Nemci še vedno tlačijo Slovence, je Koroška. Slovensko prebivalstvo te dežele je bilo že od

nekadaj izpostavljeno nahujskemu narodnemu zatiranju. Nemški šovinizem ni bil nikjer tako brezobziren kakor v tej deželi. Iz te nesrečne dežele prihajajo obupna poročila o nemškem nasilstvu. Begunci prihajajo na Kranjsko in pripovedujejo o grozovitostih nemške soldateske. Ti. lski in štajerski prostovoljci ubijajo slovenske ujetnike. Nemški listi priobčujejo članke, kjer proslavljajo čiščenje in osvobodjenje koroške dežele. Interpelanti so vložili nastopni najni predlog: Vlada naj se takoj obrne do prijateljskih ententnih vlad, da nastopijo čim strožje zoper nemško nasilstvo. Vlada naj upravičene zahteve Jugoslovanov po osvoboditvi Slovencev izpod ponujočega nemškega jarma podpira na ta način, da se vsa Koroška dežela, ki je bila prvotno popolnoma slovenska in ki je danes le umetno germanizirana, prisodi združenemu kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Čehi o mirovni pogodbi z Nemčijo.

LDU. Lyon, 14. (Brezlično.) Iz Prage se poroča preko Bazla, da komentira tamošnje časopise mirovno pogodbo z vsem zadovoljstvom, posebno kar se tiče izročitve šlezjskega ozemlja čehoslovaški državi, ki bo s tem obsegala skupno 130.000 kvadratnih kilometrov s 15 milijoni prebivalcev.

Nacrti finančnega zakona Čehoslovaške.

LDU. Praga, 13. (ČTU.) Načrti finančnega zakona čehoslovaške republike z leta 1919. Člen I. Vsi državni izdatki za leto 1919 se ugotavljajo v prvem delu državnega proračuna z zneskom 5.954.014.349 kron. Od tega zneska odpade na redne izdatke 2.124.849.945 K. na izredne izdatke 3.829.164.404 K. Člen II. Dovoljeni krediti se smejo uporabiti samo za izdatke, ki so v dotičnih odstavkih, paragrafi in točkah državnega proračuna zaznamovani. Člen III. V pokritje državnih potrebščin, ki so navedene v prvem členu, se vporabijo dohodki, iz drugega dela tega državnega proračuna v znesku 2.812.383.500 K. Od teh odpade na redne dohodke 2.306.620.802 K in na izredne 505.629.698 K. Državne potrebe, ki s tem dohodki niso kriti, se krijejo z dohodki iz kreditnih operacij, ki so navedene v petem členu. Člen IV. Vlada se pooblašča, da pobira davke, pristojbine in druge državne dohodke vseh tujih zaostanke do 31. oktobra 1918. Člen V. Vlada se pooblašča, da si preskrbi za vse državne izdatke, ki niso kriti z državnimi dohodki, do zneska 3.200.000.000 K iz kreditnih operacij. Člen VI. Vsi za leto 1919 dovoljeni izdatki — krediti se smejo uporabiti samo do 31. decembra 1919. Ta določba es ne nanaša na zneske, ki so določeni za plačevanje trajnih izdatkov, t. j. plače, pokojnine itd., ali pa za plačevanje takih zneskov, ki temelje na pravnem naslovu, kakor obresti itd.

Novo ameriško posojilo Franciji.

LDU. Washington, 14. (Brezlično.) Državni urad za finance poroča, da se je dovolil Franciji nov kredit v znesku 50 milijonov dolarjev. Celokupni kredit, ki ga je Francija dobila od Zedinjenih držav znaša trenutno 2.802.477.000 dolarjev; skupno so dobili aliranci od Zedinjenih držav 9.228.829.000 dolarjev.

Belgijska demobilizacija.

LDU. Pariz, 13. (Brezlično.) Iz Brutellesa se poroča: Belgijsko vojno ministrstvo je izjavilo, da je do sedaj demobiliziralo 115.000 mož, 210.000 pa da jih je še pod zastavami.

Neodvisna Finska.

LDU. London, 12. (ČTU.) Reuters urad poroča: Vlada Zedinjenih držav severo-ameriških je sklenila priznati neodvisnost Finske.

Zensko vprašanje.

LDU. Curih, 13. (DunKU.) Mednarodnemu ženskemu kongresu, ki zboruje tu od 12. do 18. maja, prisostvuje sto zastopnic ženskega gibanja. Kongres zavzema stališče napram pariški mirovni pogodbi in zvezi narodov in predlaga pravno stališče žene v politiki in gospodarstvu.

Velevažni glas iz Amerike.

»Prosveta«, glasilo ameriških Slovencev, prinaša sledeči zanimiv oklic, ki nam nudi zgovorni vpogled v delovanje naših ondrotnih rojakov:

Posebni sklad milijon dolarjev.

»Na redni seji Izvrševalnega odbora slovenskega republikanskega združenja z dne 11. decembra je bilo sklenjeno, da se ustanovi en milijon dolarski sklad za propagando in uredništev namenov in principov izraženih v takozvani Čičaški izjavi Slovenskega republikanskega združenja.

V ta namen je bil izvoljen poseben finančni odsek, obstoječ iz treh članov, namreč br. Terbovca, Godina in Zavertnika in našega pisarniškega upravitelja, z nalogo, da ti možje ukrenajo vse potrebno za kampanjo tega milijondolarskega sklada.

Na tem mestu ni naš namen na dolgo in široko razpravljati, zakaj moramo imeti na razpolago najmanj en milijon dolarjev, ako hočemo priboriti narodu svobodo, popolno neodvisnost in enakopravnost, ako hočemo varovati naše lepe slovenske primorske pokrajine pred našimi narodnimi sovražniki, ki že segajo po njih, temveč razložimo naj na kratko, kako se bomo poprijeli tega velikankega dela, da zberemo skupaj en milijon dolarjev in pokažemo javnosti in vsemu svetu, da smo pripravljeni žrtvovati naše vse za svobodo naroda in naše pravice, da bomo šli s tem prostovoljnimi narodnim davkom »over the top« in to v kratki dobi enega meseca.

En milijon dolarjev, rojaki je že lepa svota, toda rabili bi deset milijonov, če bi jih imeli. Vse naše dosežanje delo je bilo takorekto preliminarno. Delali smo podlago za naše zahteve, pripravljali in učili smo narod, ob enem pa tudi kolikor so finance in razmere dopuščale, počevali razne vladne kroge o naših težnjah, zahtevah in pravicah, ter jim razlagali, kake razmere vladajo v naših krajih. Glavna naloga pa pride na vrsto sedaj. To bi lahko razdelili na več delov. Eden bi bil propaganda naše stvari med raznimi narodi in svetovno javnostjo, da isto poučimo o resničnih razmerah v Jugoslaviji in primorskih krajih ter tako ovržemo gorostasne laži, katere je med svet razširila naša sovražna in po naših pokrajinah segajoča stranka. Drugi del bi bil od naroda izvoljena komisija na mirovni konferenci in tretji pa javna agitacija med ljudstvom v starem kraju, ko bo mir sklenjen, da državljane Jugoslavije poučimo, kakšna forma vlade bi bila za Jugoslovane najboljša in kako naj doseže ne samo naš, ampak vsi balkanski slovanski narodi, popolno svobodo, neodvisnost in enakopravnost.

Ta naloga ni tako majhna, kakor se zdi na prvi pogled. Te stvari bodo stale tisočake, milijone. Svoboda, prijatelj, je posebna stvar, in mi ameriški Slovenci, ki smo okusili suženjski jarem v starem kraju in mrvice svobode tukaj v Ameriki, moramo sedaj pokazati, da smo pripravljeni ne samo z enim dolarjem, ampak če treba s vsem našim premoženjem, ako je denar tako mogoben, da pridobi za naš narod svobodo, priskočiti na pomoč in da ne bomo odjenjali tako dolgo, dokler se ne uresniči želje našega naroda in načela predsednika Wilsona, ko je izjavil, da noben narod, pa naj bo še tako majhen in slab ne sme biti več zajem v igri, temveč da vsak narod naj sam odločuje, kako vlado si voli. Čehi, ki nimajo rešiti takega problema, kakor mi Jugoslovani, so v enem dnevu nabrali en in četrt milijona dolarjev; Slovaki, katerih je komaj peščica tukaj v Ameriki, so se zavzeli, da naberejo en milijon dolarjev in mi Slovenci, katerih nas je tukaj dvakrat toliko kot Slovakov, naj ne bi zbrali v enem mesecu enega milijona? To bi bila za naš sramota, da Slovenci v resnici še nismo dovolj civilizirani, da bi se mogli sami vladati, kakor to trdijo Lahli. Prostovoljni narodni davek S. R. Z. za svobodno Jugoslavijo mora presegati določeno vsoto. Slovenci, brez vsake izjeme, morajo iti »over the top« in pokazati vsemu svetu, da je naš mal narod, ki bo tvoril avtonomen del svobodne Jugoslavije, ne samo navdušen za narodno svobodo, ampak da je pripravljen tudi žrtvovati vse v dosegu tega ideala, da je zmožen vladati samega sebe. Zato, rojaki, navdušenje mora biti povsod. Mlačnost bo naše pogubljenje, mlačnost nam bo ukovala suženjske verige, katerih se ne rešimo tako z lepa.

Vsak rojak ali rojakinja ali kdorkoli, ki daruje en dolar ali več, dobi izkazilo, katero obesi na okno, kakor smo to delali pri posojilih vlade Zruženih držav. Poleg teh izkazil, ki se obesimo na okna, pa dobi vsak darovalec še poseben znak, in sicer bodo ti znaki trojni, namreč: Vsak rojak, ki daruje en dolar do 5 dolarjev, dobi znak slovenske barve z napisom »S. R. Z. Jugoslavija«; kdor daruje od 5 do 10 dolarjev, dobi znak slovenske barve z napisom »S. R. Z. Jugoslavija«, ki bo imel eno zvezdo; kdor daruje 10 do 25 dolarjev dobi tak znak, ki bo imel dve zvezdi in tisti, ki daruje 25 do 50 dolarjev pa dobi znak s tremi zvezdami. Bo pa veliko rojakov, ki bodo darovali 50 in več dolarjev. V posebno priznanje za njihovo požrtvovalnost bodo dobili vse te stvari, to je izkaznico, znak s tremi zvezdami in poleg tega pa tudi krasnodelano diplomu, katero bodo lastnoročno podpisali izvrševalni odborniki S. R. Z. in na kateri bo pritisnjen pečat organizacije.

Rojaki in rojakinje, en milijon je precej velika vsota, toda svoboda je veliko več vredna, zato upamo, da se ne boste »odrezali« z enim kvodrom ali enim dolarjem, temveč da bo vsak prispeval kar največ.

Takoj, ko prejmemo vse pole vnjene, bo eksekutiva S. R. Z. dala natiskati posebno spomnilsko knjigo, v kateri bo natiskano ime vsakega darovalca, vsota, ime vsakega društva in imena k družstvu spadajočih članov in znesek, kakor tudi številke pol in imena rojakov, kateri niso vrnili teh pol. Na ta način se bo lahko vsak prepračil, ako je darovana vsota prišla v prave roke ali ne. Izvirne pole s podpisali pa bomo dali vezati v posebno knjigo, katero bo S. R. Z. poslalo v vladni arhiv v Ljubljano za trajen spomin na požrtvovalnost ameriških Slovencev, ko je našemu narodu bila ura enajst, ko smo mi iz raznih vzrokov poginani iz zaslužene Slovenije v oddaljene kraje, ločeni od njih, napeli vse svoje moči, da priborimo našemu narodu stoletja zaželeno svobodo.

Velike socialne ljubezni, ko jo je donesl na zemljo že On, ki je raje umrl sramotne smrti na križu, nego bi zatajil resnico, da je tudi suženj človek; ni sicer nič manj vreden človek, nego je njegov gospodar, ki je valja v izobilju.

To je lep nauk socializma, da ni noben človek več nego človek; in ker je ta nauk večna resnica, zaradi tega je brezuspešen ves odpor motcev; zmagal bo ta nauk, dasi danes še ne vemo ne kraja, ne ure, ne dneva...

A, da nas ne zaloti vihar, zato naj skrbita predvsem vzgoja in pouk moderne šole. Moderna šola naj ne vodi boja proti Bogu, vodi pa naj ga proti demonu, ki hodi med nami v zapeti suknji, v svilu in zlatu. Saj bi bil boj proti Njemu, ki nam je poslal Sina, ki nam je donesl nauk in zgled prave socialne ljubezni, boj proti ljubezni sami; a tak boj bi bil protinaven in zaradi tega brezuspešen.

Moramo sedaj pokazati, da smo pripravljeni ne samo z enim dolarjem, ampak če treba s vsem našim premoženjem, ako je denar tako mogoben, da pridobi za naš narod svobodo, priskočiti na pomoč in da ne bomo odjenjali tako dolgo, dokler se ne uresniči želje našega naroda in načela predsednika Wilsona, ko je izjavil, da noben narod, pa naj bo še tako majhen in slab ne sme biti več zajem v igri, temveč da vsak narod naj sam odločuje, kako vlado si voli.

Čehi, ki nimajo rešiti takega problema, kakor mi Jugoslovani, so v enem dnevu nabrali en in četrt milijona dolarjev; Slovaki, katerih je komaj peščica tukaj v Ameriki, so se zavzeli, da naberejo en milijon dolarjev in mi Slovenci, katerih nas je tukaj dvakrat toliko kot Slovakov, naj ne bi zbrali v enem mesecu enega milijona? To bi bila za naš sramota, da Slovenci v resnici še nismo dovolj civilizirani, da bi se mogli sami vladati, kakor to trdijo Lahli. Prostovoljni narodni davek S. R. Z. za svobodno Jugoslavijo mora presegati določeno vsoto. Slovenci, brez vsake izjeme, morajo iti »over the top« in pokazati vsemu svetu, da je naš mal narod, ki bo tvoril avtonomen del svobodne Jugoslavije, ne samo navdušen za narodno svobodo, ampak da je pripravljen tudi žrtvovati vse v dosegu tega ideala, da je zmožen vladati samega sebe.

Zato, rojaki, navdušenje mora biti povsod. Mlačnost bo naše pogubljenje, mlačnost nam bo ukovala suženjske verige, katerih se ne rešimo tako z lepa.

Vsak rojak ali rojakinja ali kdorkoli, ki daruje en dolar ali več, dobi izkazilo, katero obesi na okno, kakor smo to delali pri posojilih vlade Zruženih držav. Poleg teh izkazil, ki se obesimo na okna, pa dobi vsak darovalec še poseben znak, in sicer bodo ti znaki trojni, namreč: Vsak rojak, ki daruje en dolar do 5 dolarjev, dobi znak slovenske barve z napisom »S. R. Z. Jugoslavija«; kdor daruje od 5 do 10 dolarjev, dobi znak slovenske barve z napisom »S. R. Z. Jugoslavija«, ki bo imel eno zvezdo; kdor daruje 10 do 25 dolarjev dobi tak znak, ki bo imel dve zvezdi in tisti, ki daruje 25 do 50 dolarjev pa dobi znak s tremi zvezdami. Bo pa veliko rojakov, ki bodo darovali 50 in več dolarjev. V posebno priznanje za njihovo požrtvovalnost bodo dobili vse te stvari, to je izkaznico, znak s tremi zvezdami in poleg tega pa tudi krasnodelano diplomu, katero bodo lastnoročno podpisali izvrševalni odborniki S. R. Z. in na kateri bo pritisnjen pečat organizacije.

Rojaki in rojakinje, en milijon je precej velika vsota, toda svoboda je veliko več vredna, zato upamo, da se ne boste »odrezali« z enim kvodrom ali enim dolarjem, temveč da bo vsak prispeval kar največ.

Takoj, ko prejmemo vse pole vnjene, bo eksekutiva S. R. Z. dala natiskati posebno spomnilsko knjigo, v kateri bo natiskano ime vsakega darovalca, vsota, ime vsakega društva in imena k družstvu spadajočih članov in znesek, kakor tudi številke pol in imena rojakov, kateri niso vrnili teh pol. Na ta način se bo lahko vsak prepračil, ako je darovana vsota prišla v prave roke ali ne. Izvirne pole s podpisali pa bomo dali vezati v posebno knjigo, katero bo S. R. Z. poslalo v vladni arhiv v Ljubljano za trajen spomin na požrtvovalnost ameriških Slovencev, ko je našemu narodu bila ura enajst, ko smo mi iz raznih vzrokov poginani iz zaslužene Slovenije v oddaljene kraje, ločeni od njih, napeli vse svoje moči, da priborimo našemu narodu stoletja zaželeno svobodo.

Velike socialne ljubezni, ko jo je donesl na zemljo že On, ki je raje umrl sramotne smrti na križu, nego bi zatajil resnico, da je tudi suženj človek; ni sicer nič manj vreden človek, nego je njegov gospodar, ki je valja v izobilju.

To je lep nauk socializma, da ni noben človek več nego človek; in ker je ta nauk večna resnica, zaradi tega je brezuspešen ves odpor motcev; zmagal bo ta nauk, dasi danes še ne vemo ne kraja, ne ure, ne dneva...

A, da nas ne zaloti vihar, zato naj skrbita predvsem vzgoja in pouk moderne šole. Moderna šola naj ne vodi boja proti Bogu, vodi pa naj ga proti demonu, ki hodi med nami v zapeti suknji, v svilu in zlatu. Saj bi bil boj proti Njemu, ki nam je poslal Sina, ki nam je donesl nauk in zgled prave socialne ljubezni, boj proti ljubezni sami; a tak boj bi bil protinaven in zaradi tega brezuspešen.

— In —

Miss. ... rojaki in rojakinje naj bo sedaj: Proč z vsako strančkarjo, proč z narodnim razdorom, proč z vsakim predsodkom! Kdor hoče svojemu narodu, svojim bratom in sestram in sorodnikom in svojim in njihovim potomcem dobro, tisti ne bo sedaj mislil na nebečno drugo stvar, kakor samo to: Kakliko največ bom mogel dati, ko pride rabiralec s polo v roki po prostovoljni davek za svobodno Jugoslavijo.

Mariborske novice.

»Mariborski Delavec« proti socializmu.

»Mariborski Delavec«, ta list, ki se še danes ne ženira svojega sleparskega naslova, ki si ga je prisvojil po maniri izrabljajočih kapitalistov, se zopet zaletava v jugoslovansko soc.-dem. organizacijo, češ, da se bratimo z Nemci, da se sramujemo svojega Jugoslovanstva itd.

Da nima ta list takih polemik, bi itak ne vedel dosti povedati. Njegova glavna naloga je, da po starem načinu hujša in laže in izrablja.

Tako n. pr. ni res, kakor piše 11. f. m., da bi se mi sramovali svojega naslova Jugoslovanska soc.-dem. stranka. Ako je »Marburger« od nekd dobila neko obvestilo o shodu v Pobrežju, to še ni dokaz za to! Mi smo shod naznanili po plakatih kot jugoslovanska stranka, po letakih tudi kot taka in glavarstvu smo ga tudi javili kot taka. Bistroumneži okrog mariborskega advokata pa sklerajo iz tega, da mi ne priznavamo Maribora za našo posest! Kd bi se ne smejal? Da, v resnih časih živimo. Le berite »Narod« od sobote o duševni krizi! Le bodite mirni, mi delamo na naših shodih za Jugoslavijo, hibe in budalosti — reakcionarne politike raznih meščanskih strank seveda žigosamo — in pred nemškimi sodrugi govorimo tudi za Jugoslavijo? Ali vama torej to tudi ni več prav? — Pa saj se poznamo!

Proletarske vrste hočete oslabiti, svoje s tem okrepiti! Divide et impera!

Nič nas torej ne obliha rdečica sramu, ker z nemškimi šovinisti nimamo nič opraviti, jih le a priori odklanjamo kot nesocialiste in takšni ljudje, ki bi skušali kot šovinisti priti do veljave, bodo ob prvem poizkusu odleteli! To bo naša skrb! Ozrite se na Koroško, pravite! Le ozrite se, najprvo Vi, advokate, delavec pa danes ravno tako ima več veselja za krvave igre, kakor ga nikdar ni imel. To je bila le vedno politika kapitalistov. Flasko na Koroškem je čisto naraven, in u prav nič strankarski pojav — protimilitarizmu!

Zanimivo je še, kako skipeja Slovenski delavci, ki ste zapeljani stopili v vrste soc.-dem. stranke, ozrite se na Koroško in videli boste, kakšen je nemški barbarizem, v katerega objem vas zdaj vlečejo! To se torej pravi, naj bi izstopili iz naše stranke in naj stopijo v liberalne vrste, kjer se bodo obemali z lepo rejenimi advokati, pa bo domovina rešena — v senci vojaške diktature!

Torej brez skrbi »Mariborski delavec«! Nemški šovinizem in barbarizem bomo znali odbiti in če si ne bomo vedeli več prav pomagati, pridemo pa k vam po dobre svetle! Živela Jugoslavija! Seveda svobodna mora biti in — protikapitalistična!

Iznalajljivost mariborskega policijskega cenzorja.

Naš shod, ki se je vršil 10. t. m. ob pol 8. zvečer na Pobrežju, je nekdo objavil v tetki Marburgerci, tistem lističu, ki se je nekaj napihaval nemškega imperializma, danes pa toži proti imperialističnemu miru, ki ga Francija dikтира Nemčiji. No, in v tej objavi shoda, ki je mimogrede povedano netočna, ker ni povedala, da Jugoslovanska soc.-dem. organizacija sklicuje shod, je policijski cenzor črtal u r o shoda, češ, da se ga ne bodo mogli ljudje udeležiti! To je milo povedano — impertinentno strankarstvo državnega urada, ki ima biti nevtralen, zlasti, če je država res demokratična! To je reakcionarstvo, ki nam dela sramoto! Shod smo sklicali jugoslovanski socialisti, ga objavili glavarstvu in smo imeli, kakor vedno, namen, zastopati jugoslovansko stališče — seveda proti reakcionarstvu in proti absolutističnemu, buržoaznemu režimu.

Kako so se bali prvega majnika — seveda našega, ne onega — »pristnih demokratov«. No, in poteklo je vse v redu in miru — kaj hočete še več?

Agitirajte za naše časopise!

Mladi rod mora izpoznati, da niti Bog na zahteve od človeka suženjstva, pa bi si ga drznil ta in oni mogotec, ki bo v doglednem času samo perilešče prsti. Mladi rod se mora zavesti, da je ni postave, ki bi velela, da morajo stradati stotine, tisoči, milijoni, da se more ta in oni mogotec in njegov zarod valjati v izobilju. Mladi rod se mora zavesti, da je edino pravična postava v tem oziru ta, ki veli, da morajo delati vsi ljudje. Mladi rod se mora zavesti, da so kraljice, troji in delavke mogoče samo med brezumnim živalstvom, a nikdar ne med ljudmi, ki so ustvarjeni po podobi božji.

V takim in podobnem zavedanju tiči bistvo socializma; in zaradi tega je strah pred socializmom samo one izvoljence sreče, ki se boje, da bi jim moderni socialistični nauk ne predril mehurjev, napolnjenih z zlatom, ki sta jih vanje nanestla pot in kri trpinov, siromakov, suženjev itd.

Lepe, tople — a zapete suknje bo treba odpeti; že mladina mora zagledati pod tako suknjo mehur, ki ga

drži ta in oni mogotec z vso silo za vrat, da se mu ne razlije zlato med one, ki bi jim — po mnenju mogotcev — njegov blesk jemal pogled. Neopravičen je ta strah; zakaj tudi masa si želi toliko zlata, da bo živel življenje človeka in ne življenje psa. Zavijanje resnice je, da sovražni socializem udobno življenje, sovražni ga, ker je dostopno samo nekaterim izvoljencem sreče, čeprav je svet za vse dovolj bogat. In blazna misel je, kdor meni, da bo nasilje zabranilo, da se v doglednem času ne odpro vse zapete suknje. Do tega bo prišlo, ker do tega mora priti! — Vprašanje je samo, kdaj in kako bo prišlo do tega.

Menim, da je krvi dovolj. Da pa zabranimo prelivanje krvi, treba bo v tem oziru za maso in za izvoljence sreče temeljite tozadevne vzgoje in temeljitega tozadevne pouka. Ob tozadevni pametni vzgoji in tozadevnem pametnem pouku, se mora v doglednem času itak samoposebi razliti med nas ona prava socialna ljubezen, ki je edina

zmožna rešiti vprašanje socializma brez nasilja. Brez take vzgoje in brez takega pouka pa ne moremo pričakovati drugega nego vilharja; in znano je, da vihar ne izbira premetov — ki jih ruši.

Pouk in vzgoja morata biti v tem oziru za vse enaka. In v tem tiči veliki pomen enotnega pouka in enotne vzgoje. Proč torej z vsemi šolami, ki so namenjene mogotcem in njihove-mu zarodu; zakaj noben človek ni vek, nego je njihov gospodar, ki se so dobre, dokler jih razredno ne diferencirata že pouk in vzgoja. Naloga socialnega pouka in socialne vzgoje bo morala biti ta, da uduši že v kal razredno diferenciranje, iz katerega se rodi — in se mora roditi — bol, ki sedaj še deloma spi — kot vojska kralja Matjaža; a gorje, če plane ta na dan, in naš najde nepravilne.

Tu morata socialna vzgoja in socialni pouk zastaviti ves svoj upliv; in potem socialne vzgoje in socialnega pouka se naj zatrosi med maso in izvoljence sreče nauk one

Iz Slovenije.

Shod v Pobrežju pri Mariboru, se ni vršil, ker nam po zaslugi g. gerenta Keka, gostilničar Baion ni dal na razpolago sobe, razven do 8. ure, ko bi se shod bil komaj začel. Z g. gerentom pa ni bilo mogoče več govoriti, ker je bil ta dan kljub alkoholni prepovedi — vinjen, kakor se spodobi vzor — možu, članu katoliške Zveze! In taki ljudje so gerenti! Ta mož sploh nima pojma o uradnem poslovanju, sicer bi moral vedeti, da je imel gostilničarju pravico prepovedati točenje, ne pa, da ne bi imela gostilna biti odprta do 9. ure! Razven tega pa je to storil iz strankarske hudobnosti! Z njim bomo še obračunali!

Zabuk... V nedeljo dne 11. maja 1919 smo imeli shod v Grižah v gostilni Pikel. Ceravno je bil shod ob 12. uri sklican, je bil vsoeno dobro obiskani. Poročal je sodrug Rudan iz Trbove. Ustanovila se je krajna politična organizacija Jugos. soc.-dem. stranke. Uspeh ni bil slab. Dobili smo lepo število članov. V odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednik: Tratar Franc; podpredsednik: Jazbec Ivan; namestnik: Niederfor Franc; odborniki: Kolsak Andrej, Galič Franc in Laznik Anton.

Pečica pri Kostivnici.

V nedeljo popoldan smo imeli tukaj ljudski shod. Sodrugi Fitej je pozdravil navzoče in podal besedo sodrugu Vidgaju iz Rogaske Slatine. Ta je v enournem govoru pojasnil stališče naše stranke. Govoril je še sodrug Verbovšek in bilal gospodarske razmere. Shod se je izvršil mirno. Ubogo kmečko ljudstvo je bilo navdušeno. Ponošni smo na ta shod. Od daleč so prihiti kmetje in žene, katere se je pozdravilo s streljanjem iz možnarjev. Na gostilni je visela rdeča zastava. Mnogo se jih je naročilo na »Ljudski glas« in mnogo pristopilo tudi v politično organizacijo.

Dnevne vesti.

Naš boj za ljudske pravice ne pozna premirja.

Z ozirom na presenečenje, ki je zavladalo tuptam med našimi sodrugi in sodružicami ter prijatelji, moramo pojasniti, da je vsak dogovor, v kolikor gre za tem, da se opusti osebne boje vedno umesten, ker tudi naš namen ni, gojiti osebne, marveč programatičen boj, ki naj služi poglobljenju našega programa. Stranka je sprejela ta predlog z ozirom na politični položaj. Izjavljamo pa obenem prav kategorično, da se s tem ne umikamo s politične borbe za delavske pravice, demokratizem in poštenost v politiki. Prav nasprotno. Vedno mora naša stranka najodločnejše zastopati interese ljudstva s stališča našega programa. Pečati se hočemo stvarno z vsemi krivičnimi, političnimi in upravnimi izrastki, ki so se dogodili ali se še dogode. Vsakemu zavednemu sodrugu mora biti jasno, da mi nismo bili nikdar pristaši celo surovega osebnega boja in če bi se tak boj vsaj deloma omejil, bi smeli upati, da pridemo tudi pri nas enkrat do pametnega, poštenega, praktičnega dela, ki je prav v tem trenutku tako nujno potrebno.

Čudna praksa v odškodovanju za obloke pri uradnih in javnih slugah.

Današnja meščanska družba misli, da je moralno, če ima sluga ali delavec sramotno nižjo plačo kakor kvalificirani uradnik ali delavec. To je bolezen časa, ki se je v vojni dobila deloma še pohujšala. V vojni so uvedli uradi v tem pogledu posebno prakso. Tako so na primer slugam pri deželni odboru cenili vrednost dolžne obloke, pa jim sedaj izplačujejo samo 60 odstotkov tistega zneska. Enako so prikrajšali sluge pri magistratu, deloma tudi v Mestni hranilnici s tem, da so določili majhne zneske za odškodnino ali pa so podaljšali roke za dobavo obloke. V občinskem svetu smo to že večkrat grajali, ker je tako krajenje prejemkov najslabeje plačanih nastavlencev najmanj logično; zakaj, kdor ima premalo, si sploh ne more urediti gospodinjstva in če se mu še od tega kaj jemlje, potem se njegove razmere poslabšujejo ne le po razmerah, marveč tudi po njegovih delodajalcih. V tem gotovo tiči nelogičnost, zato že danes opozarjamo iznova, da je taka praksa povsem kriva.

Tujerodni javni nameščenci.

Naredba celokupne deželne vlade od dne 16. decembra 1918, št. 202 U. l. št. XXV se izpopolni v točki A

odst. 1, 2 in 3 — tem smislu, da se odslužitev »azteza poleg državnih uslužbencev tudi na nameščence in uslužbenke bivših kronovin, okrajev, občin in drugih javnopravnih zastopov. Naredba izide v prihodnjem Uradnem listu.

Vpokojeni častniki — prijava.

Na temelju naredbe ministrskega sveta v Belgradu se pozivljajo vsi vpokojeni častniki, ki stanujejo v področju ozemlja Slovenije, da javijo najkasneje do 20. maja t. l. komandi dravske divizijske oblasti pisno o sledeče podatke: 1. Čin. 2. Ime in priimek. 3. Ime staršev. 4. Rojstno leto. 5. Rojstni kraj. 6. Katere civilne in vojaške šole je dokončal. 7. Kdaj je dobil poedne šarže. 8. Jeli služil za čas okupacije v Srbiji ali Crngori ter v kakem poklicu. 9. Sedanje in izbrano mesto bivališča. 10. Zakaj in kdaj je bil vpokojen. 11. Znanje srbohrvaškega ali slovenskega jezika, v koliki meri in eventuelno pripombo. Opozarjajo se vsi častniki in vojaški uradniki, da se do omenjenega roka gotovo javijo, ker je sicer možno, da se jim pokojnina ustavi. Za območje komande mesta Ljubljana se odreja, da označeni častniki in uradniki najkasneje do 18. t. m. vložijo te prijave osebno pri komandi in vsi drugi izven območja komande mesta Ljubljana neposredno komandi dravske divizijske oblasti kot je zgoraj odrejeno. — Komanda mesta Ljubljana.

Drobno.

— Zveza trg. nastavlencev pozivlja vse člane, ter tudi nečlane trg. nastavljence, da naj pole, ki so jim bile poslone od »Zveze« v izpolnitve, do sobote dne 17. t. m. sigurno po zaupnikih ali po pošti dopošljejo odboru. Na vprašanja glede plačevanja članarine sporoča odbor, da se naj po firmah pobere članarina za maj ter ob uradnih urah odda v društveni pisarni.

Pristna kava se toči od danes naprej v kavarni »Union«.

— V Brežicah se vrši v Narodnem domu v nedeljo, dne 18. maja 1919, ob 11. uri popoldne protestni shod zaradi nečloveškega postopanja nemških tolp nasproti slov. prebivalstvu na Koroškem in ob štajerski meji.

— Imenovanja. Avskultant pri deželni sodnji v Trstu Anton Sečina se sprejme v konceptno službo politične uprave ter imenuje provizoričnim vladnim koncipistom. Konceptni praktikant pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani Janko Kovčič se imenuje provizoričnim koncipistom s pravomočnostjo od dne 31. marca 1919. Za knjigovodstvo deželne vlade se sprejmeta kot računski praktikanta abiturijenta Franc Schitnik in Alojzij Pengal.

— Izpremembe v osebju politične uprave. Okrajni glavar v Celju dr. Rudolf pl. Andrejka se vpokliče v službovanje k deželni vladi v Ljubljani. Vodstvo okrajnega glavarstva v Celju se poveri okrajnemu glavarju dr. Leopoldu Žužeku.

— Tehniško visokošolski tečaj. Za kuratorij začasnega tehniško visokošolskega tečaja se imenujeta inž. Milan Šuklje načelnikom, okrajni glavar dr. M. Lubec pa namestnikom načelnika.

— Tiskovni urad se ustanovi pri našem poslanstvu na Dunaju.

— Dotičnega gospoda, ki ima za me nekaj važnega od okr. glavarstva v Sežani, naprošam tem potoni, da mu isto pošlje pod sledeči naslov: Josip Macarol, Sevnica ob Savi — »Gralska vila«.

Še nekaj o Jeseniških hujskarijah.

Izjava sodruga Josipa Pintarja.

Ze dolgo mi ni čas pripuščal poročati v časopisu marsikaj, kar bi bilo nujno potrebno obelodaniti. Za prerokanje v časopisih nisem bil nikoli vnet, ker sem imel dovolj koristnejšega dela. Kdor me pozna, dobro ve, da sem bil s tem vedno preobložen, pa ne v lastno korist.

Tudi sedaj bi se ne bil oglašil, da se ni pojavila podla duša, ki se je predzrnila podtikati meni v »Jugoslaviji« št. 111, 8. maja t. l. besede, ki jih nisem nikoli izpregovoril.

V najbolj kritičnem času so žili neodgovorni elementi, presegajoč v svoji umazanosti histerične ženske, z vso zlobnostjo na delo, da oblatijo posamezne osebe, katere v resnici delajo za blagor slovenskega proletarijata, niso pa tako breznačajne, da bi trobile brezpopolno v tuji umazani rog.

Primoran sem navesti nekatere dejstva v obrambo svoje osebnosti, ki se mi na tak podoben način hoče jemati.

V že navedeni številki »Jugoslavije« stoji zapisano, da sem klical ob kritičnem času veselega obraza: Kaj nam to mar, naj le pridejo, škoda le, da tako pozno, kaj nam mar, vsaj mi smo v opoziciji. To je zlobna, grda laž, nasprotno pa je resnica: Kot član (podpredsednik) Narodnega odbora na Jesenicah, sem se takoj zavedal svoje dolžnosti in sem se, spoznavši položaj, v katerem smo nas koroški dogodki spravili, takoj napotil k gerentu gosp. Humru in sem vprašal, kaj naj ukrenemo. Imenovani, nekoliko razburjen vsled dogodkov na Koroškem, ni vedel ničesar. Šel sem proti skla-dišču nazaj, tam naletim na člana Narodnega odbora sodruga Z., s katerim sva se napotila k predsedniku g. dr. Kogoju, da on odloči, kaj nam je storiti. Med potjo in pred kolodvorom sva se pogovarjala. Sodrugi Z. je dejal: V občini smo mi v opoziciji, če pa naš Narodni odbor še obstoja, smo pa še vedno pripravljeno delovati kakor do sedaj. Od g. dr. Kogoj sva smo se vsi trije napotili nazaj proti postaji, nakar je bil potem sklican ob 11. uri 15 minut k seji Narodni odbor, kamor smo prišli ob določenem času vsi štirje člani soc.-dem. stranke. V seji je bilo soglasno sklenjeno, da se skliče takoj Narodna obrana in se pošlje na gore, da tam zastraži važne prehode iz Koroškega na Kranjsko.

To se je tudi izvršilo takoj. V najbolj kritičnem času, ko so prenehale vse stare avstrijske postave in oblasti, ko so nekdanji mogotci Kranjske dežele pobirali šila in kopita, nekateri pod pritiskom razmer, drugi pred silo, katere se je napravila proti njim, se je sestavil tudi na Jesenicah sporazumno z vsemi strankami Narodni odbor, kateri je dovršil svojo nalogo popolnoma. V temu odboru so bili zastopani tudi štirje socialni demokrati. Delali smo solidarno z drugimi in nikdar se nismo sprli pri delu zaradi strankarstva, le na ta način je bilo mogoče to ogromno delo izvršiti. Milijone imetja je rešil ta odbor za Jugoslavijo, stotisoč vojakov se je valilo preko Jesenic, katerih večina je bila na Jesenicah razorožena. Vse to ljudstvo je bilo do skrajnosti sestradano in za vse je preskrbel Narodni odbor hrano.

Kje ste bili gospodje, ki nas sedaj blatite po časopisih in zahtevate odstranitev, takrat. Vsi glavni faktorji na postaji in v trgu so izgubili glavo. Kdo je takrat res delal? Lahko je blatiti, lagati in hujskati po časopisih, a treba se je izkazati pri delu.

Ozrmo se še nekoliko nazaj na tiste slabe čase ob začetku vojne, takrat ko nam je rajna Avstrija začela deliti živež na karte. Ali niso tudi takrat izgubili glave vsi poklicani faktorji? Kdo vam je, delil živež? Niso bili to tisti, katere danes na tak surov način preganjate; to so vršili izven službe brezplačno.

Kličete železniško upravo za pomoč, prav. Dokazal bom, da sem vodil aprovizacijo le v korist železničarjev in to ob časih, ko ste vi izgubili glave. Nadalje hočem dokazati, da sem vstopil v Narodni odbor na Jesenicah le, da delam v prid železnici in revnemu ljudstvu, pri tem sem koristil Jugoslaviji več kakor pa vi, ki imate narodnost le na jeziku.

Hujskači in lažnjivci, če bi bili res tako navdušeni za Jugoslavijo, bi nastopili javno na licu mesta, kjer zapazite nevarnost, ne bi hladili svoje jeze po časopisih, ki niso odgovorni nobeni stranki. Ali se ne zavedate, da s tem res spravljate našo domovino v nevarnost, da s takim postopanjem indirektno provocirate koroške Nemce za pohod proti Jesenicam. Kaj neki si pač mislijo koroški Nemci, da so Jesenice po večini nemške, ki jih je treba odrešiti?

Ze zaradi tega odločno protestiram proti takim neresničnim poročilom. Mi smo turodni domačini in bi v slučaju zasedbe našega kraja po tulih četah z našimi družinami največ trpeli. Vi hujskači boste znali pravočasno odnesti pete, naša usoda pa bi bila s tem zapečateni.

Govorili bomo o priliki še več.

Iz stranke.

PROTEST.

Krajevna jug. soc. dem. stranka v Škofji Loki

protestira proti vsakemu sumničenju, da bi bila kaj v zvezi z dotičnimi osebami, ki so v sredo 9. t. m. delale nemir. Stranka izjavlja, da ni bil sploh nobeden od dotičnih oseb, ki so delale nemir, ki bi bil organiziran v naši stranki. Tudi ni imel nobeden naših članov kake zveze s tistimi ljudmi. Zatorej pozivljamo dotične, ki trosijo neresnične vesti, da se v

nadalje vzdrže vsake laži, ker smo drugače primorani, da pride ta stvar na višje sodišče.

Škofja Loka, 13. maja 1919.

Odbor krajevne politične org. jug. soc. dem. stranke.

Občni zbor kraje skupine Ljubljana I. »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo« se vrši v četrtek, dne 22. maja ob 19. uri v Mahrovci hiši, Cesarja Jožefa trg št. 10 (nasproti Mestnega doma) s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila: a) predsednika, b) blagajnika, c) kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Predavanje. 4. Raznoterosti. — Sodrugi se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže — Društveno vodstvo.

Politična šola v Trbovljah se vrši soboto ob 4. uri popoldne.

Vestnik »Svobode.«

Maribor. Danes, 11. t. m. se je nadaljevalo predavanje o socialnih teorijah od starega veka do Maršala. Prihodnjo nedeljo se predavanje nadaljuje. Predaval je profesor Faval. Predavanja se vrše vsako nedeljo v Mlinski ulici, Puntigamska pivnica, kjer pa se ne toči nobene pijače! V kratkem priredi naše društvo veselico, ki naj dvigne in oživi družabno življenje. Zanimanje postaja od dne do dne večje. Na razpolago je tudi knjižnica, brošure, časopisi in drugo!

Mirovna pogodba z Nemčijo.

(Dalje.)

Poljska. Nemčija se odreče na korist Poljske ozemlja, katero omejujejo Baltičsko morje, zahodne meje Poljske, potem bivša avstrijsko-nemška in rusko-nemška meja do Njemen. (Ta določba se ne nanaša niti na vzhodno Prusijo, niti na svobodno mesto Gdansk.) Mele so opisane natančno v odstavku 2. Komisija sedmih članov, od katerih imenuje petorico alirane in asociirane države, enega Nemčija in enega Poljska, bo določila nemško-poljsko mejo na licu mesta. Poljska bo priznala osebam in prometnim sredstvom, ki prihajajo iz vzhodne Prusije, ali potujejo tja, enake svoboščine, kakor svojim lastnim podanikom. Prebivalci Poljske, ki so nemškega pokolenja, bodo mogli zaprositi za poljsko državljanstvo. To bodo morali storiti predvsem oni Nemci, ki so se nastanili na poljskem ozemlju po 26. aprilu 1886. Prošnje za dosego poljskega državljanstva se morajo vložiti v roku 2 let. Enake določbe veljajo za Poljake, ki so bili nemški podaniki in ki so živeli v Nemčiji ali inozemstvu. Poljska pri-pusti, da se sprejmejo v posebno pogodbo s poglavitnimi vesilami a) določbe, katere bodo te vesile smatrala za potrebne v varstvo interesov onih prebivalcev Poljske, ki se razlikujejo od večine prebivalstva po pokolenju, jeziku, ali veri; b) določbe, ki zalagajo svobodni prevoz in enakopravnost trgovini drugih držav.

Vzhodna Prusija. Ob lužni meji Vzhodne Prusije bo določen pas, v katerem bo odločilo prebivalstvo, kateri državi hoče pripadati. Nemške čete in oblasti bodo dobile navodilo, umakniti se v roku 15 dni z omenjenega ozemlja, nakar bo prevzela upravo ozemlja posebna komisija peterih članov, ki jih bodo imenovali zavezniki. Ta komisija bo nadzirala tudi omenjeno ljudsko glasovanje, ki se bo vršilo po občinah. Komisija bo predlagala, kako naj se določi meja, in poglavitne alirane in asociirane države jo bodo potem končnojavno določile. Poljske in nemške oblasti bodo prevzele upravo prisojenega ozemlja in delokrog komisije bo izčrpan.

(Nato sledi v brezzični brzojavki daljši nečitljiv presledek, ki obsega tudi ves pododstavek št. 11.)

(Nadaljevanje pododstavka št. 9.) — Enake odredbe veljajo za okrožji Stuhm in Rosenberg, kakor tudi za okrožji Marienburg in Marienwerder, vzhodno od Visle. — Poglavitne vesile bodo določile temeljna načela za pogodbo med Poljsko, Nemčijo, Vzhodno Prusijo in Gdanskim, ki bo omogočala prometno zvezo med Poljsko in Gdanskim po železniški progi ob desnem bregu Visle.

10. Memel. — Nemčija se od-pove ozemlju med Baltičskim morjem, mejo Vzhodne Prusije (ki je opisana v II. delu pogodbe), in bivšo nemško-rusko mejo.

11. Svobodno mesto Gdansk. — Nemčija se odreče na korist poglavitnih aliranih držav ozemlju, določenemu v nastopnih mejah: Po-čenši od Baltičkega morja zahodna meja Vzhodne Prusije do mesta, kjer se loči Mogat od Visle, potem ob Visli navzdol do točke, 6½ km se-

verno od mesta Dirschau, nato proti gradu do točke, ki je 8½ km severozahodno od mesta Schilke, dalje po črti, ki gre po sredi jezera in v Pollenzinskega jezera do točke, ob obali 1 km od Koliebkena. — Komisija sestojala iz treh članov, katere načelnika bodo imenovala poglavitne vesile enega člana Nemčija, a enega Poljska, se bo konstituirala 6 mesecev po uveljavitvi te pogodbe, da določi mejo na licu mesta. — Mesto Gdansk z gori opisanim ozemljem se proglasi za svobodno mesto. Ustavo svobodnega mesta bodo izdelali zastopniki Gdanskega v sporazumu s posebnim višjim komisarjem zveze narodov, a jamčila bo zanje zveza narodov. Višji komisar zveze narodov, čigar sedež bo Gdansk, bo sodil kot prva instanca v vseh sporih med Poljsko in svobodnim mestom. — Med Poljsko in Gdanskim se bo sklenil poseben dogovor, čigar temeljna načela bodo določile poglavitne vesile. Ta dogovor bo obsejal nastopne odredbe:

a) Carinska meja Poljske bo obsegala tudi mesto Gdansk, razen onega dela luke, ki bo proglašen za prosto luko;

b) Poljska bo imela pravico do svobodne uporabe vseh vodnih cest, dokov molov in basinov, ki so potrebni za nemoten razvoj njenega izvoza in uvoza;

c) Poljska bo upravljala promet na Visli in na železniški mreži v področju Gdanskega (razen onih prog, ki so samo lokalnega pomena) in bo nadzirala tudi poštni, brzojavni in telefonski promet med Poljsko in Gdanskim;

d) Preprečiti se ima vsako oškodovanje Poljakov v svobodnem mestu;

e) Poljska vlada bo vodila tudi zunanje posle Gdanskega in bo skrbela za varstvo gdanskih podanikov v inozemstvu. — Prebivalci Gdanskega, ki so bili do sedaj nemški podaniki dobe državljansko pravico v svobodnem mestu. Tekom dveh let bodo imeli priliko, odločiti se za nemško državljanstvo. — Lastnina nemškega rajha ali posameznih nemških držav, nahajajoča se na ozemlju svobodnega mesta, se odstopi poglavitnim vesilam in bo izročena potem Gdanskemu ali Poljski, kakorkoli bodo odločile te vesile.

(Dalje sledi.)

Kultura.

»Glasbena Matica«. Danes v četrtek ob 20. važna pevska vaja za moški zbor! Vsi!

Koncert »Ljubljanskega Zvona« bo v petek v »Narodnem domu«. Prvi nastopi novoustanovljeni komorni kvartet z novostjo nadarjenega skladatelja L. M. Škerjanca s kvartetom v D-duru. Dališ svira godalni kvartet tudi kvartet v D-duru K. I. Čaikovskega. Na sporedu so še samospeli, moški in mešani zbori. — Vstopnice v trafikah v Prešernovi ulici št. 54.

F. M. Dostojevskij. Besi. Roman v treh delih. Pravkar le izdala Tiskovna zadruga krasen prevod enega največjih svetovnih romanov: Dostojevskega. Besi. Baš v današnjih časih je to delo velike važnosti, kajti kdor hoče razumeti današnjo rusko revolucijo, ta mora čitati Besi. V Besih nam odkriva Dostojevskij življenje ruske družbe v sedemdesetih letih. Ta generacija je predhodnica današnje revolucionarne. Besi je preložil Vladimir Levstik. Njegov prevod je lepši in popolnejši od marsikaterega prevoda velikih narodov. Besi, ki so izšli v dveh zvezkih, slovenski inteligenci najtopleje priporočamo. Prvi zvezek velja 16 K, drugi 14 K, po pošti 80 v. več. Oba zvezka skupaj se naročata pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

»Ljubljanski Zvon«. V letošnjem letniku »Ljub. Zvona« zbuja veliko pozornost zgodovinski roman znane našega romanopisca dr. Ivana Tavčarja. Delanje romana se vrši za časa tridesetletne volne v Škofji Loki in okolici in opisuje vse grozote in podivjanosti tedanjega časa. Poleg glavnega romana prinaša »Ljub. Zvon« manjše novele, eseje in pesmi. V aprilovi številki je nastisnjena krasna pesem Pavla Odlča »Procesija«, ki je dobila častno nagrado. — Ker sta odšla Oton Zupančič in Milan Pugelj na daljši dopust, je prevzel s peto številko uredništvo lista znani literarni kritik dr. Cilenar. — Naročniki za letošnji letnik »Ljub. Zvona« se nekaj časa še sprejemajo, ker so še vse letos izšle številke na razpolago. Naroča se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6. Celoletna naročnina znaša 20 K. — Slovencem v zasede-

nem ozemlju, ki so poročeni na »Ljub. Zvon«, naznanja upravništvo, da so prihranjene zanje vse letošnje številke.

To in ono.

* **Mrtvi je oživel.** »Svépomoč« piše: Bulgarski vojak je bil obsojen na smrt na vešalih. Obsodbo so izvršili in obsojeni je visel na vislicah predpisanih 15 minut. Uradni zdravnik je ugotovil vse znake smrti, po-
sebnost ustavljenosti srca in dihanja. K

Najnovejša poročila.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 14. Včerajšnje sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlovič ob 16. uri 50 minut. Predloženih je bilo več zakonskih načrtov, med njimi zakonski načrt o polnoletnosti državljanov kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev z dovršenim 21. letom. Pred prehodom na dnevni red je odgovarjal vojni minister general Nadžić na neko interpelacijo poslanca Stojana Ribarca, nakar je interpeliral poslanec dr. Pavel Pestotnik (demokratska zalednica) predsednika ministrskega sveta zaradi dogodka na Koroškem in o postopanju nemškega vojaštva z našimi ujetniki in prebivalstvom. V utemeljevanju interpelacije opisuje postopanje Nemcev s slovenskim prebivalstvom na Koroškem. Nemci koljejo moške, nabadajo deco na bajonete, razmesarjajo žene, zapirajo, mučijo in ubijajo vojne ujetnike. (Zgražanje med poslanci.) Razun tega se javlja tudi, da so Italijani podpirali nemško akcijo proti Jugoslovanom na Koroškem. (Razburjenje med poslanci.) Ministrski predsednik Stojan Protič izjavlja, da je v teku stroga preiskava o koroških dogodkih. Obenem se vodijo pogajanja o vzpostavi demarkacijske črte, kakor je bila pred začetkom nemškega pohoda, ter o varstvu slovenskega prebivalstva pred nemškim nasiljem. Izjavlja, da bo obvestil mirovno konferenco o koroških dogodkih, kakor hitro bo to mogoče in bo imel na razpolago avtentična poročila. Na vprašanje poslanca dr. Pestotnika o odgovornosti Nemške Avstrije za koroške dogodke odgovarja, da uradna Nemška Avstrija odklanja odgovornost, da pa zasebne vesti zatrjujejo, da se proti nam bore tudi dunajski, scitografski in tirolski bataljoni. Razun tega so bojne sile Nemcev tako močne, da si jih ne moremo predstavljati samo kot bojne sile koroške vlade. Oleda nemških grozovitosti pripominja ministrski predsednik, da vodijo po dosedanjih vesteh Nemci borbo na način, kakor so se bojevali Nemci ves čas vojne, to je z veliko nečlovečnostjo in zločinom. (Veliko razburjenje.) Na vprašanje o italijanski pomoči Nemcem izjavlja, da ne more izjaviti ničesar gotovega, pač pa to, da ostajajo zanesljivi znaki, po katerih se more sumiti, da so Italijani pomagali, ako že ne direktno, pa vsaj omogočili nemško akcijo. Znan mu je primer, da je bil odposlan Nemcem vagon municije s postaje, kjer so mogli Italijani odločevati, ali naj se vagon odpošlje ali ne. Vagon pa se je kljub temu odposlal. (Klici: Sramota! To je zvestoba!) Ministrski predsednik obljublja, da bo podal obširno poročilo o vseh koroških dogodkih kakor hitro bo dovršena preiskava. — Pri nato sledečih volitvah v glavno kontrolo je bil izvoljen za predsednika Kosta Borisavljevič in za člana Milan Vukičević. Seta je bila zaključena ob 19. uri. Prihodnja seja je bila določena na danes ob 16. uri z dnevnim redom: poročilo verifikacijskega odbora.

Nemško - avstrilska narodna skupščina.

LDU. Dunaj, 14. (DunkU.) Narodna skupščina. Krščanski socialisti so vložili predlog o glavnih načrtih nemško - avstrilske ustave. Sprejet je bil zakon o prepovedi nočnega dela za ženske in mladino v

seči so nesli truplo na pokopališče v odprti rakvi. Ko so jo spuščali v zemljo, so naenkrat opazili grobarji, da je postal obraz rdeč ter da začne mrtvi dihati. To je bilo pol ure po tem, ko so ga obesili. Oživilni vojak je bil prepeljan v bolnišnico v Sofiji (slučaj se je zgodil na Bulgarskem), kjer je popolnoma ozdravil: toda radi doživljenih grozot je revež zblaznel. Vendar ni to prav nič vplivalo na pravnike in obsodili so ga znova — blaznega — na petnajstletno ječo.

obrtih, nakar je bila seja prekinjena do jutri.

Pomanjkanje papirja na Ovestu.

LDU. Budimpešta, 14. (Izrežično.) Vsled pomanjkanja papirja je sklenila vlada začasno ustavitev več dnevnikov. Od danes naprej izhajajo samo še dnevnik »Nepszava«, »Volksstimme« in »Vilagos Szabad-sag« ter večerni listi »Vörös Ujsag« in »Pesti Hirlap«. Vsi sotrudniki listov dobivajo še nadalje vse prejemke.

Nota Brockdorffa o protislovju s 14 točkami.

LDU. Versailles, 14. (DunkU.) Tretja nota grofa Brockdorffa opozarja na protislovje med 14. točkami Wilsonovini in mirovnim načrtom. Tako nasprotje se nahaja v pogojih, ki se nanašajo na odstopitev raznih delov države, v katerih prebiva nemško prebivalstvo. Nemška delegacija priznava, da se more uveljavljati načelo narodne samoodločbe za celo vrsto določb v mirovnem načrtu, ki se tičejo teritorialnih izprememb, kjer se več narodov, nad katerimi so dosedaj gospodarili Nemci, n. pr. Poljski, ne smatrajo za Nemce. Tudi v šlezviškem vprašanju se dajo navesti narodni vzroki, nemška vlada smatra predvsem za nedopustno, da bi se v mirovni pogodbi za financijelne ali gospodarske zahteve nasprotnikov barantalo z nemškim narodom in nemškimi pokrajinami, kakor da bi bili predmet ali kamni v igri. Posebno velja to za saarsko kotlino. Nihče ne oporeka, da stanuje tu čisto nemško prebivalstvo, ki se odločno brani, da bi se ločilo od stare domovine. Po finančnih in gospodarskih pogojih mirovne pogodbe je izključeno, da bi mogla Nemčija v 15. letih razpolagati s toliko množino zlatata, da bi mogla premogovnik odkupiti. V zgodovini novejšega časa ni nobenega zgleda, da bi civilizirana država pripravila drugo do tega, da bi svoje podanike prepustila tuji vladni kot protivrednost za kako vsoto denarja. Javno mnenje sovražnih držav smatra odstopitev Poznanjskega, zahodne in vzhodne Prusije, kakor tudi odstopitev še nadaljnjih nemških pokrajin za odškodnino za razdejane severnofrancoske rudnike. Nemška delegacija priznava, da mora Francija za ta razdejavanja dobiti odškodnino, priznava pa tudi, da bi samo odškodnina v denarju ne odgovarjala poslabšanju gospodarskega položaja Francije. Ako naj se zahteva po naradni odškodnini, smatra za utemeljeno, se mora in more naradna odškodnina najti na drug način, ne pa v tuji nadvladi, ki bo kljub najboljšim nameram vlad ostala osvojevana. Nemška delegacija je pripravljena, da takoj začne razpravljati z alijiranimi in asociiranimi vlada, kako bi se mogel nadomestiti primanjkljaj v pridobivanju premoga v krajih, ki jih je bila Nemčija zasedla, dokler se ne popravi razdejani rudniki. Mesto, da bi se saarska kotlina odstopila in tamonjši premogovniki prešli v drugo last, predlaga Nemčija drugačno primerno rešitev: Na mesto francoskega premoga naj stopi nemški premog in sicer ne samo saarski premog, temveč tudi ruski. Ne ozi-
raje se na to, da bi bilo iz prometno - političnega ozra neumestno, ravno saarski premog, ki je imel dosedaj svoje naravne odjemalce, vporabljati kot nadomestilo za poško-

dovane rudnike — bi bila pritegnitev rufirskega okrožja tudi vsled tega potrebna, ker so poškodovani okoliši bolj navezani na produkte iz rufirskega okrožja, kakor pa iz saarske kotline. Nemška delegacija je prepričana, da ne bo težko zediniti se na tak način dobavljanja premoga, ki bi mogel zadoščati vsem upravičenim francoskim zahtevam. Treba je samo, da izvedenci obeh strank stopijo v neposredni stik in določijo pogoje na trgovski podlagi v ustni razpravi. — Kar se tiče Belgije, je Nemčija pripravljena, poravnati vso škodo v polnem obsegu. Ne more torej priznati nikakega vzroka, vsled katerega bi bila primorana odstopiti pruski Moresnet ter okrožji Eupen in Malmedy. Ne more se dokazati, da bi v teh okrožjih prebivalo brez dvoma nemško prebivalstvo. Narodno glasovanje, s katerim naj se prebivalstvu teh okrožij da na videz pravica samoodločevanja o svoji bodoči usodi, torej po dogovorjenih mirovni načelih, nima notranje upravičenosti. Nemška delegacija si pridržuje pravico, pečati se z določbami o teritorialnih izpremembah v vzhodnem delu države v posebni noti.

Spomenica Brockdorffa o povračilu o škodi.

LDU. Versailles, 13. (DunkU.) Druga spomenica grofa Brockdorffa-Rantzaua, ki se peča z vprašanjem povračila škode, izjavlja: Nemčija se je zavezala povrniti škodo. Nemška delegacija ne more pripoznati pravice ali zahtevka alijiranih in asociiranih držav po povrnitvi škode, ki je vsled vojne nastala. Nemško ljudstvo ni hotelo vojno in ne bi rjekar začelo napadalne vojne. V zavesti nemškega naroda je bila ta vojna vedno samo obrambna vojna. Nemška delegacija se tudi ne strinja z naziranjem alijiranih in asociiranih vlad o krivcu te vojne; tudi ne more bivši nemški vladi podtakati edine in glavne krivde vojne. Nemški delegati prosijo radi tega za vročilo izlave komisije, ki so jo alijirane in asociirane vlade imenoval v proučitev odgovornosti krivcev vojne.

Nemška delegacija izročila spomenice.

LDU. Versailles, 13. (DunkU.) Državni minister grof Brockdorff-Rantzau je odposlal danes predsedniku mirovne konference, Clemenceauju, tri spomenice. Prva vsebuje poročilo narodno - gospodarske komisije, ki ima nalogo proučiti posledice mirovne pogodbe za položaj nemškega naroda. Konec se glasi: nastopno: Ako se mirovni pogoji izvedejo, znači to enostavno pogin veliko milijonov ljudi v Nemčiji. Ta proces bi se razvil jako hitro, ker je po blokadi izza vojne in njeni postritvi med premirjem zastrupljeno ljudsko zdravje. Nobeno pomožno delo ne bi moglo ustaviti tega strašnega umiranja. Mir bi zahteval od Nemčije več človeških žrtev, kakor jih je zahtevala štirinajstletna vojna. Mi ne vemo in skoro bi na tem dvomili, da so si delegati alijiranih in asociiranih držav v svesti konsekvenc, ki bi nedvomno nastopile, ako bi Nemčija, do sedaj gosto naseljena, z vsem svetovnim gospodarstvom spojena in od uvoza surovin in živih odvisna industrialna država, naenkrat bila pomaknjena na tako stopnjo razvoja, ki je morda odgovarjala njeni ekonomični konstrukciji in njenemu številu prebivalcev pred polstoletjem. Kdor podpiše to mirovno pogodbo, izreka obenem smrtno obsodbo nad mnogo milijonov nemških mož, žen in otrok.

Protestno zborovanje v Berlinu.

LDU. Berlin, 14. (DunkU.) Meščanski svet v Veleberlinu in hansaška zveza sta priredila protestno zborovanje. Zborovalci so sprejeli sklep, ki zahteva od vlade, da nikakor ne privoli v sramoten mir. Po končanem zborovanju je množica demonstrirala po Viljemovi cesti. Pred palačo državnega kancelarja je zahtevalo ljudstvo, da nastopi zastopnik vlade. Nato je prišel k oknu ministrski predsednik Scheidemann

in je izjavil, da ukrene vlada vse potrebno, da se omogoči mir, ki bo dal Nemčiji živeti in delovati. Ko je omenil Scheidemann 14. Wilsonovih točk, so se čuli klici »Dol z Wilsonom«. Ministrski predsednik je množico prosil in svaril, naj se vede razsodno, zakaj posamezne osebe zaliti ne bi imelo zmisla. Svoj govor je zaključil s »Hoch«-klicem za pravični mir, ki bi zagotovil Nemčiji življenje in za nemško domovino. — Neodvisna socialno - demokratska stranka je priredila v Veleberlinu kakih devetdeset shodov, na katerih so govorili znani strankini voditelji o mirovni pogodbi.

Aprovizacija.

Prodajalci sladkorja (ljubljanški) se vabijo, da se zglase zanesljivo v četrtke v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lileku radi nakazila sladkorja.

Aprovizacijski oddelek za sladkor, kruh, sol itd. se preseli iz mestne posvetovalnice na Poljansko cesto 13.

Prodajalci aprovizacijskega blaga naj se zglase v vseh zadevah predvsem na Poljansko cesto št. 13. G. ravnatelj Trdin a pa uraduje še nadalje na magistratu v mestni posvetovalnici.

Prodaja moke za kruh. Na vsako C-izkaznico se dobi ob četrtka naprej za vseh 14 dni po 1 kg korne moke, kilogram stane 2 K in po 80 dkg bele moke št. 0. Kilogram stane 4 K 66 vin. Strankam se odvzame celo C-izkaznico in vse štiri odrezke. Prodajalci moke za kruh so bili že objavljeni.

Izdajatelj: Josip Petelan.

Odgovorni urednik:
Rudolf Golouh.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Spretnega mizarja za mlinske naprave
sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani.

Tajnik

se sprejme, ki je dobro izveščen v upravi strokovnega društva, eventualno za agitacijske potrebe. Prednost imajo zlasti oni, ki so dobro poučeni v kemičnih strokah. Prošnje naj se vlagajo pisмено najpozneje do 26. maja na »Orednje društvo kemičnih in sorodnih strok« v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Zahvala.

vsem znancem in prijateljem, ki so našo preljubo, nepozabljeno mamo

TEREZIJO HLASTAN

spremili k zadnjemu počitku in izkazali svoje žalno sočutje, kakor tudi vsem obiskujočim, najprejrejšjo hvalo od žalujoče ostale rodbine

Hlastan, Loke št. 166, Trbovlje.

Termalno radioaktivno kopališče

TOPLICE PRI NOVEM MESTU

Železniška postaja Straža-Toplice zdravi revmatizem, protin, nevralgije (ishias), eksudate (ženske bolezni), posledice ran in zlomljenja kosti i. t. d. Sezija od 1. maja do 30. septembra. Pojasnila daje brezplačno ravnateljstvo.

SLOVENC!

Nezmerno pijančevanje je naša narodna sramota in poguba. Poraza na Koroškem je v prvi vrsti krivo popivanje in ne-
nравnost med vojaštvom.

Pijanci in nezmerni pivci so grobokopi naroda.

Kako se morete vendar pri tej narodni nesreči in vsostranski stiski še veseliti in razgrajati!

Sramota pijancem! Sramota tistim, ki iz umazane dobičkalnosti dajejo piti do pijanosti!

Če hočemo živeti, napovejmo na celi črti boj nezmernosti in vsej razuzdanosti! Če ne, uničili nas bodo naši sovražniki in uničili se bomo sami.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

2 0/0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —